

woiownik, podesłał w ciemną noc statki pod zamek rozkazując iżby Garnizon opuścił twierdzę, zabrał co można żywności i przewiózł się za Wisłę, wykonali to w naywiększey cichości Szwedzi, tak iż oblegający Polacy nazajutrz dopiero rano postrzegli otwarte bramy zamkowe. Komendant Garnizonu z rozkazu Króla po podkładał ustępując z zamku prochy. Weszli Polacy gromadnie szukając nasamprzód żywności pod ten czas niezmiernie drogiéy, w tym zaięły się prochy wybuchnęła straszna eksplozja, przez którą zamek cały z dwoma tysiącami ludzi wyleciał na powietrze, od tego Kościół Po-Jezuicki iak mówi Cellariusz zaiął się i całe miasto spalone w ruinach zagrzebło się. Archivum ziemskie w ten czas zniknęło: działo się to dnia 20 Marca 1656 roku świadczy Łubiński. Karól Gustaw patrząc z drugiéy strony na ten nieszczesny wypadek, w krótce znalazł sposób wydobyc się z nayniebezpiecznieyszey pozycyi, i udał się ku Warszawie. Całe to zdarzenie opisał Grądzki przy boku króla Szwedzkiego bawiący się, w dziele swym Historia woyny Kozackiéy na kar: 274.

Pilzno nad Wisłoką główne niegdyś powiatu tegoż imienia miasto.

Tarnow z zamkiem niegdyś starożytnym na górze, miasto murowane, założone przez Spicimira Woiewodę Krakowskiego tak iako i Melsztyn, syn iego Jan za-

łożył Jarosław świadczy Niesiecki, oyczyna wielkiego w oyczyźnie męża Jana Tarnowskiego, który żyjąc za panowania Zygmunta I. wsławił się tak wielkimi zwycięstwami odniesionymi na nieprzyjaciółach kraiu iako też mądrą w senacie radą, iego to wieszczy duch przewidział także, że nadużycia Posłów ziemskich w reprezentacji narodowej kiedykolwiek Polskę o upadek przyprawia; zdoła to miasto Kollegiata wiele pomników starożytnych z marmuru iako to groby Tarnowskich oraz Janusza ostatniego Xiążęcia Ostrogińskiego posiadająca. 1656 roku Szwedzi opanowali to miasto świadczy Cellarius.

Starowolski i Cellarius następujące jeszcze znamienite starożytnością miejsca w Sandomirskim wyliczają za Wisłą: Sędziszów, Zarnowice, Przecław, Zakliczyn, Lezaysk sławny przechodem Karola Gustawa z Szwedami 1656 roku.

Rzemień zamek bardzo niegdyś obronny i starożytny.

Krzysztofow zamek domu Ossolińskich przez Szwedów 1656 roku opanowany, zbudowany on był od Krzysztofa Ossolińskiego 1620 roku Pufendorf liczy go między najpiękniejsze i najmocniejsze zamki w Polsce w Historii Karola Gustawa.

Baranow z zamkiem pięknym w którym często przemieszkiwał Stefan Batory, tu Karol